

KLIIMAMINISTEERIUM

Regionaal- ja
Põllumajandusministeerium

Teie 25.10.2024 nr 14-5/4295-1

Meie 08.01.2025 nr 7-15/24/5126-5

Seisukohta esitamise seoses riigi eriplaneeringu
algatamise taotlusega Mulgi valda tuuleparkide
rajamiseks

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium teavitas Kliimaministeeriumit OÜ Utilitas Wind (16171123), Vestman Solar OÜ (14819212), Evecon OÜ (10340286) ja TMV Green OÜ (16162236) esitatud taotlusest algatada riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi *KSH*). Taotluse kohaselt oleks riigi eriplaneeringu koostamise eesmärk tuuleparkide ja nende toimimiseks vajalike ehitiste (sh ühendus liitumispunktiga) püstitamine Mulgi valla haldusterritooriumile. Planeeringuala pindala on ligikaudu 880 km² ning eeldatav tuuleparkide koguvõimsus võib taotlejate hinnangul ületada 400 MW.

Palusite Kliimaministeeriumil esitada seisukoht antud taotluse koha ning vastata kahele taotlusega seonduvale küsimusele. Järgnevalt on esitatud Kliimaministeeriumi seisukohad vastavalt Teie kirjas toodud küsimustele.

1. Kas konkreetselt Mulgi valda tuuleparkide ja nende toimimiseks vajalike ehitiste asukoha valiku või toimimise vastu esineb suur riiklik või rahvusvaheline huvi kavandamiseks konkreetset tuuleparki riigi eriplaneeringu instrumendiga?

Planeerimisseadus näeb riigi eriplaneeringu (edaspidi *REP*) algatamisel ette nii juhud, kus REP tuleb algatada, kui juhud, kus REPi algatamine on kaalutusotsus.

I

PlanS § 27 lõike 2 kohaselt tuleb REP koostada, kui planeeritakse tuuleelektrijaama elektrilise nimivõimsusega alates 400 MW. Kliimaministeeriumile teadaoleva info kohaselt ei ole Mulgi vallas kavandamisel tuuleelektrijaamu, mis oleksid suurema nimivõimsusega kui 400 MW.

Keskkonnaagentuuri koostatav tuuleenergeetika võimsuse kaardistus¹ hõlmab nii arendajate hinnatud tuuleenergia võimsust kohaliku omavalitsuse üksuses (edaspidi *KOV*) kui Keskkonnaagentuuri (edaspidi *KAUR*) hinnangut, mis põhineb tuuleenergia eriplaneeringute või üldplaneeringute aladel paiknevate katastriüksuste andmetel². Arendajate hinnangul on Mulgi valla võimalik tuuleenergia

¹ <https://keskkonnaportaal.ee/et/tuuleenergeetika-voimsus-eesis> (kontrollitud 13.12.2024)

² https://keskkonnaportaal.ee/sites/default/files/2024-11/Monitooringu_aruanne_241115_portaali.pdf (kontrollitud 13.12.2024)

võimsuse potentsiaal 250 MW, KAUR hindab (2024. aasta novembrikuu seisuga) Mulgi valla potentsiaaliks 302 MW. Planeeringus näidatud hinnanguline tootmispotentsiaal praktikas iga planeeringuetapiga väheneb.

Elektriturseaduse kohaselt on tuulepark terviklik kogum tuulikute, mis on ühendatud elektrivõrguga läbi ühe liitumispunkti. See tähendab, et ka juhul kui ühes piirkonnas ületaks tuulikute koguvõimsus 400 MW, ei ole sellega kaasnevalt kohe tagatud nende tuulikute ühte liitumispunkti ühendamise. Eelnevast tulenevalt on vähetõenäoline, et Mulgi valda oleks võimalik kavandada tuulepark, mille tootmisvõimsus ületaks PlanS § 27 lõikes 2 viidatud võimsust 400 MW.

II

PlanS § 27 lõige 3 näeb ette, et Vabariigi Valitsusel on põhjendatud otsuse korral võimalik alata REP ka juhtudel, kui PlanS seda tingimata ei nõua. Seega tuleb hinnata, kas esinevad olulised asjaolud, mis kaalutlusõigust kohaldades peaksid viima REPi algatamise otsuseni.

Kuivõrd kohalikku elu mõjutavad planeeringud menetletakse eeskätt kohaliku tasandi planeeringuga ja REP on erandlik meede, mis KOVi planeerimisautonoomiasse sekkub, on oluline hinnata, kas REPi alusel tuuleparkide rajamine Mulgi valda on taastuveneergetika-alaste eesmärkide saavutamiseks sobiv, vajalik ja mõõdukas abinõu.

Legitiimne eesmärk (sobivus)

Energiamajanduse seaduse § 32¹ lõike 1 kohaselt on Eestis võetud eesmärgiks toota alates 2030. aastast taastuveneergetiat samas mahus, kui on riigisisene tarbimine. Selle eesmärgi saavutamiseks on vajalik tuuleparkide rajamine.

2030. aasta taastuveneergetika eesmärkide saavutamiseks peaks maismaatuuleparkide võimsus moodustama kokku hinnanguliselt 2850 MW. 2024. aasta novembri seisuga planeerib tuuleparke kokku 28 omavalitsust. Iga planeering on taastuveneergetika eesmärkide saavutamiseks oluline.

Taastuveneergetika osakaalu suurenemiseks tuuleparkide rajamine on tegevus, millega kaasneb suur riiklik huvi. Seega on olemas legitiimne eesmärk.

Kas abinõu (REP) on vajalik

Mulgi Vallavolikogu 27.09.2022 otsusega nr 79 on algatatud kohaliku omavalitsuse eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine koos vajalike uuringute läbiviimisega, eesmärgiga leida tuuleparkidele ja nende toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobivad asukohad. Seega on hetkel menetluses eriplaneeringu koostamine seoses tuuleparkide rajamise arendushuviga Mulgi valla territooriumil.

Riigi eriplaneeringu taotlejad on välja toonud, et Mulgi Vallavolikogu algatatud eriplaneering on viibinud ja sellega seonduvalt ei ole arendustegevust tuuleparkidele saadud ka alustada. Samas on Mulgi vald oma 15.11.2024 kirjas nr 7-1/22-39 märkinud, et sisulise tööga jätkatakse juba 2025. aasta I kvartalis ning et eriplaneeringu koostamisel tehakse koostööd tuuleparkide arendajatega.

Seega on alust arvata, et tuuleparkide planeeringuni on võimalik jõuda ka kohaliku omavalitsuse tasandil ja REPi algatamine antud olukorras tingimata vajalik ei ole.

Kas abinõu (REP) on proportsionaalne

Mulgi valla piiri läheduses Saarde vallas on rajatud 9 tuulikuga Saarde tuulepark, samasse piirkonda kavandatakse veel 18 tuulikut. Mulgi ja Tõrva valla omavahelise piiri läheduses on kavandamisel 9 tuulikuga Lilli-Taagepera tuulepark. Lisaks planeeritakse 19 tuulikuga Läti Lode tuuleparki.

Vastavalt PlanS § 10 lõikele 3 toimub kohalike huvide väljaselgitamine kohaliku tasandi planeerimismenetlusega. Antud juhul on Mulgi vallal nii õigus kui kohustus kaaluda erinevaid huvisid, sh ka mõjusid elu- ja looduskeskkonnale. Kuivõrd kohaliku tasandi planeering on algatatud, ei ole riigi eriplaneeringuga samas küsimuses sekkumine proportsionaalne meede.

Kokkuvõte

Antud juhul ei esine Kliimaministeeriumi hinnangul olukorda, mis tingiks PlanSi kohase kohustuslikus korras REPi algatamise. Seega tuleb kaaluda, kas riigi suur huvi kaalub üles KOVi planeerimisautonoomiasse sekkumise. Leiame, et Mulgi valla puhul ei kaalu riigi huvi taastuveneergetika osakaalu suurenemise vastu üles KOVi huvi kaaluda oma planeerimismenetluses tuuleparkide mõju elu- ja looduskeskkonnale, kuivõrd Mulgi valla ümbruses on algatatud märkimisväärne hulk tuuleparkide planeeringuid.

REPi algatamise kaalumise võiks olla põhjendatud, kui KOVides ei planeeritaks piisavalt tuuleparke ning oleks selge, et riigi sekkumine suure riikliku huviga taastuvelektri eesmärkide saavutamiseks on vajalik. Praeguse seisuga on tuuleparkide planeeringud algatatud 28 KOVis ja enamikus neist on tehtud ka märkimisväärseid pingutusi, et menetlusega edasi liikuda.

Riiklikes huvides kavandatava ehitise planeerimiseks ei ole alati vajalik koostada riigi eriplaneeringut, kui kohaliku tasandi planeeringuga saab saavutada sama eesmärgi. Antud juhul viitab Mulgi valla algatatud planeering sellele, et Mulgi vald on valmis ise planeeringumenetlusega edasi liikuma.

Seega leiame, et praegust planeeringute seisu ning Mulgi valla seisukohta arvestades, ei ole Mulgi vallas tuuleparkide rajamiseks sobilike alade leidmiseks riigi eriplaneeringu algatamine sobiv, vajalik ega mõõdukas abinõu.

2. Kas esineb asjaolusid, millele tuginedes on ilmne, et taotluse alusel algatatava planeeringu elluviimine ei ole tulevikus võimalik?

Kliimaministeeriumile teadaolevalt ei esine käesoleval hetkel asjaolusid, millele tuginedes oleks ilmne, et taotluse alusel algatatava riigi eriplaneeringu elluviimine ei ole tulevikus võimalik.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Keit Kasemets
kantsler

Lisaadressaat (sama): Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Lilli Tamm, 626 9133
lilli.tamm@kliimaministeerium.ee

Regina Hermandi, 625 6479
regina.hermandi@kliimaministeerium.ee

Sille Uusna-Rannap, 6254443
sille.uusna-rannap@kliimaministeerium.ee